

Leśny nietoperz

Niezwykle pożyteczne, objęte całkowitą ochroną nietoperze niszczą wiele szkodliwych owadów, niestety z powodu nieuzasadnionych uprzedzeń bywają bezmyślnie tępione. Nie służy im też chemizacja rolnictwa i przemiany naturalnego środowiska.

Liczebność ich gwałtownie maleje, przeżywają ekologiczną tragedię. Szczególnie groźne jest wyburzanie starego budownictwa oraz eliminowanie z drzewostanów drzew starych i dziuplastych powodujące brak kryjówek, miejsc noclegowych i zimowisk. Zwierzęta te prowadzą tajemniczy, nocny tryb życia. Podobnie jak ludzie karmią swe młode dwoma piersiami, wydają się znacznie większe niż są w rzeczywistości i stanowią jedyną grupę ssaków latających aktywnie. Wykształcił się u nich wspañy mechanizm echolokacyjny. "Widzą uchem" wysyłając odbijające się od owadów lub przedmiotów fale ultradźwiękowe. Mają dobrą pamięć przestrzenną, co czasami doprowadza je do zguby, ponieważ mogą rozbić się o przeszkodę, której wcześniej nie było. Ufając znajomości terenu, nie zawsze wydają echolokacyjne piski. Są inteligentne, szybko oswajają się, biorą pożywienie z ręki opiekuna i reagują na imię. Bezbronne i miłe zasługują na odrobinę sympatii.

Typowo leśnym gatunkiem jest borowiec wielki, jeden z największych europejskich nietoperzy. Ten rudobrazowy przedstawiciel rodziny mroczkowatych waży 17-44 g, skrzydła ma wąskie i długie o rozpiętości 32-40 cm, przystosowane do latania w gęstwinie. Z krajowych gatunków lata najszybciej i najwyżej, zwykle w linii prostej. Wylatuje najwcześniej na żer, często przed zachodem słońca, polując wspólnie z jaskółkami i jerzykami. W miarę gęstnienia mroku obniża pułap lotu. Lata bardzo zgrabnie, łapie duże owady, głównie chrząszcze, odżywia się także muchówkami, pluskwiakami, w mniejszym stopniu błonkówkami, a nawet mrówkami. Bardzo lubi chrabąszcze majowe. Poluje na obrzeżach lasów, nad polanami i śródleśnymi rzekami pijąc z nich wodę, którą pobiera muskając powierzchnię otwartym pyszczkiem. Zdobycz dla młodych przechowuje w wypchanych torebkach policzkowych. Ukrywa się w wysoko położonych dziuplach. Żyje w koloniach obejmujących ponad sto osobników, zdradzających w dzień swe położenie głośnym piskiem. Dziuple stanowią 72,8 % jego kryjówek. Kolonie mieszają się czasami z innymi gatunkami nietoperzy. Występuje prawie w całej Europie, bez północnej Skandynawii i w części Azji o umiarkowanym klimacie, aż po Tajwan. W Polsce zasiedla obszar prawie całego kraju, licznie na wschodzie. Pojedyncze stanowiska znajdują się także w lasach wokół Trójmiasta.

Odbywa dalekie wędrówki, do 1600 km z miejsc letniego pobytu do zimowisk, na które wybiera tereny ze średnią temperaturą stycznia wahającą się w granicach od 0°C do -3°C. Posiada zdolność hibernacji, tj. zapadania w sen zimowy. Obserwowano w dzień jego masowe przeloty, należy do najwytrwalszych wędrowników. Ruja występuje jesienią, brak pojedynków o samice, panuje tu wolna miłość. Kopulują i śpią w pozycji głową w dół. Samica przechowuje do wiosny nasienie w drogach rodnych i dopiero wtedy zachodzi zapłodnienie. Z końcem maja rodzi najczęściej 1-2 młode, jest bardzo dobrą matką. Poród odbywa się w pozycji głową do góry, aby młode wpadło w kieszeń powstałą z podwiniętej błony ogonowej. Borowiec wielki jest jedynym nietoperzem europejskim, u którego stwierdzono urodzenie i wychowanie trzech młodych. Zabijają go ptaki drapieżne, głównie sowy i kobyzy, koty, kuny oraz węże.

Lech Trokiewicz